

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

รับที่.....
วันที่ ๑๐ มิ.ย. ๕๖
เวลา ๑๑.๓๗

ส่วนราชการ.....สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โทร. ๑๗๒

ที่ กษ.๐๑๐๐/ ๑๗๒๖ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง.....การขับเคลื่อนและช่วยเหลือการทำงานของศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

เรียน รมว.กษ.

๑. ปัญหา

กษ. โดย รมว.กษ. ได้กำหนดนโยบายต่างๆ ที่ชัดเจน จำนวนมาก เพื่อเป้าหมายสุดท้ายให้เกษตรกรได้มีคุณภาพชีวิตและมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ เพื่อเลี้ยงประชาชนและเพื่อการส่งออกนารายได้เข้าประเทศ ซึ่งนโยบายต่างๆ ของ รมว.กษ. นั้น ผู้บริหารระดับสูงของ กษ. มีความเข้าใจและทราบการปฏิบัติเป็นอย่างดี แต่การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เกษตรกรรายบุคคลต้องอาศัยกลไกหน่วยงานในภูมิภาคและ ศพก.

การดำเนินงานที่ผ่านมามีปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การถ่ายทอดนโยบายรวมทั้งมาตรการต่างๆ ไปสู่เจ้าหน้าที่หน่วยงานในภูมิภาค ศพก. และเกษตรกร ยังไม่ทั่วถึง ได้รับข้อมูลจากส่วนกลางไม่ครบถ้วน หรือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร การถ่ายทอดสื่อสารกระทำไม่ได้ล่าช้า

๒. มาตรการแก้ปัญหา

เลขาธิการ รมว.กษ. ได้หารือกับอธิบดี กสท. และอธิบดีกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการวิเคราะห์ปัญหาและได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังนี้

๒.๑ ใช้ ศพก. เป็นแหล่งประสานงานระหว่างหน่วยงานของ กษ. และเกษตรกร และเป็นแหล่งที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีข้อมูลด้านการเกษตร และนโยบายการช่วยเหลือต่างๆ ไปสู่เกษตรกร และให้บริการด้านการเกษตรแก่เกษตรกร

๒.๒ หน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าของ กษ. ที่ไม่มีหน่วยงานในสังกัดประจำอยู่ในจังหวัดและหรืออำเภอ ให้แจ้งรายชื่อผู้ประสาน พร้อมทั้งที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ ให้ประธาน SC ของจังหวัด และให้ SC จัดทำสมุดโทรศัพท์ ระบุชื่อ หน่วยงาน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ในจังหวัด ส่งให้ เกษตรอำเภอและส่งให้ให้ ศพก. ทุกศูนย์ในจังหวัดที่ตนรับผิดชอบ

๒.๓ ให้กรมหรือหน่วยงานระดับกรมของ กษ. ได้สื่อสารถ่ายทอดนโยบายข้อมูล องค์กรความรู้ต่างๆ ไปให้หน่วยงานในสังกัดของตนในภูมิภาคด้วยการสื่อสารที่รวดเร็วและเชื่อถือได้

๒.๔ ให้หน่วยงานในสังกัดของกรมต่างๆ ในภูมิภาค เมื่อรับข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางแล้วให้รายงานแจ้งประธาน Single Command

๒.๕ ประธาน Single Command รวบรวมข้อมูลข่าวสารเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด และอีกทางหนึ่งส่งให้เกษตรอำเภอและประธาน ศพก. (เกษตรกรกรต้นแบบของ ศพก.) ในรูปแบบที่เกษตรกรอ่าน ทำความเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ อาจจะเป็นแผ่นภาพขนาดใหญ่ แผ่นพับหรือเอกสารแจกจ่าย

๒.๖ ศพก. โดยประธาน ศพก. เมื่อได้รับนโยบายข้อมูลข่าวสารแล้ว ให้ชี้แจง/แจ้งเตือนเกษตรกรในพื้นที่ของ ศพก. ให้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากจังหวัดโดยจัด

๒.๖.๑ ประชุมชี้แจงเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของ ศพก. โดยมีเกษตรอำเภอและหน่วยงาน กษ. กำกับดูแลและอธิบายชี้แจงเพิ่มเติมแก่เกษตรกร

๒.๖.๒ เกษตรอำเภอและหน่วยงาน กษ. จัดให้มีการพบปะกับเกษตรกรในพื้นที่ เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมและต่อเนื่อง (เช่นเดือนละ ๑ ครั้ง)

๒.๗ ประธาน SC ติดตามการปฏิบัติงานของเกษตรอำเภอ หน่วยงาน กษ. ระดับอำเภอ และ ศพก. โดยจัดประชุมรายงานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รับปัญหาแก้ปัญหา มีปัญหาที่ต้องแก้ระดับจังหวัดให้เสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ปัญหาใดที่ต้องแก้ระดับกรม/กระทรวงให้รายงานขึ้นมาตามลำดับชั้นกรณีเร่งด่วนให้รายงานตรงต่อผู้มีอำนาจ โดยใช้เครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็ว เชื่อถือได้

๓. ข้อเสนอแนะ

๓.๑ เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือปรับแก้เพิ่มเติม ตามข้อ ๒

๓.๒ หากเห็นชอบให้ สป.กษ. สำเนาแจ้งผู้บริหารระดับสูงของ กษ. สตร.สป.กษ. สผง.สป.กษ. โฆษก กษ. ประธาน Single Command ทุกจังหวัดทราบ และยึดถือปฏิบัติต่อไป

๓.๓ ให้ ปล.กษ. และ รอง ปล.กษ. ติดตาม กำกับ ดูแลการปฏิบัติ ให้การสื่อสารถ่ายทอดนโยบาย ข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางไปถึงเกษตรกรเป็นไปอย่างทั่วถึง สมบูรณ์ และทันเวลา ได้ใช้มาตรการตามข้อ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบตามข้อ ๓

พลเอก

(ประสาธ สุขเกษตร)

เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

✓ มิ.ย. ๕๙

เห็นชอบตามข้อ...นี้.....

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑๐ มิ.ย. ๕๙

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๑๓๗
วันที่ ๑๓ มิ.ย. ๕๙
เวลา ๑๐.๕๗ น.

ส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โทร.๑๗๒

ที่ กษ ๐๑๐๐/๑๗๒๒ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง การขับเคลื่อนและช่วยเหลือการทำงานของศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

เสนอ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามบัญชารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นาย สุชาติ
 (นายครรชิต สุขเสถียร)
 หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๒๕๑
วันที่ ๑๕ มิ.ย. ๕๙ เวลา ๑๕.๕๐ น.

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โปรดมีบัญชาเรื่อง การขับเคลื่อนและช่วยเหลือการทำงานของศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดังนี้

๑. เห็นชอบเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนและช่วยเหลือการทำงานของศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตามที่เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้หารือกับอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรและอธิบดีกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ให้ สป.กษ. สำเนาแจ้งผู้บริหารระดับสูงของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักตรวจราชการ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ โฆษกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธาน Single Command ทุกจังหวัดทราบ และยึดถือปฏิบัติ

๓. เรียนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติให้การสื่อสารถ่ายทอดนโยบายข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางไปถึงเกษตรกรเป็นไปอย่างทั่วถึง สมบูรณ์ และทันเวลา โดยใช้มาตรการแก้ไขปัญหา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ เห็นสมควร

๑. เรียนรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกท่าน เรียนโฆษกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดี/รองอธิบดี ทุกส่วนราชการเพื่อทราบ

๒. แจ้งสำนักตรวจราชการ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

- ทราบ
- ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

Winita
๑๕ มิ.ย. ๕๙
 (นางพรทิพา แก้วชนะ)

ผู้อำนวยการกองกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

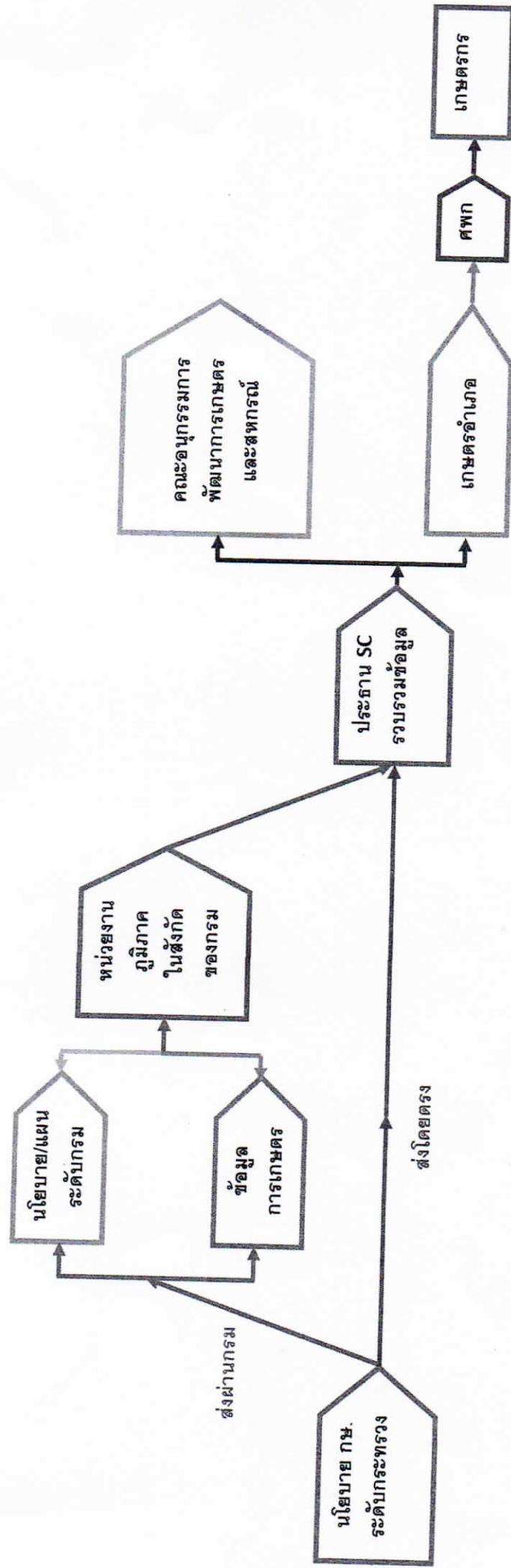
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๑๓๗
วันที่ ๑๕ มิ.ย. ๕๙
เวลา ๑๐.๕๗ น.

สุชาติ
๑๕ มิ.ย. ๕๙

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)
 ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

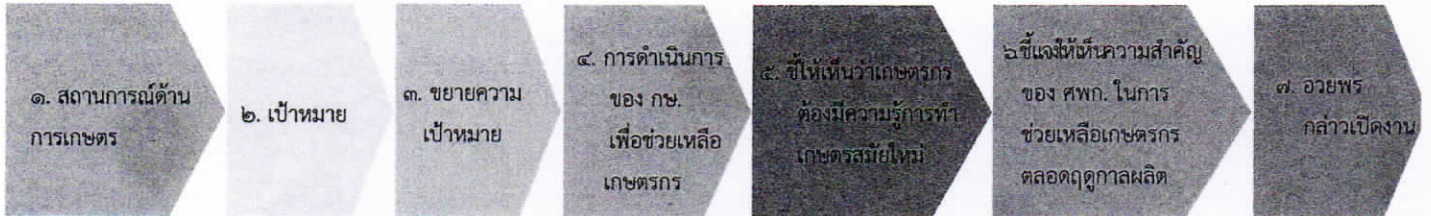
๘

ช่องทางการสื่อสารถ่ายทอดนโยบายข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานภูมิภาคของ กษ. และเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร

แนวทางในการกล่าวเปิดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) และบริการการเกษตร
เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ ปี ๒๕๕๙

การเชื่อมโยงการบรรยาย

๑. สถานการณ์ด้านการเกษตร

- ๑.๑ ดินเสื่อมโทรม
- ๑.๒ เศรษฐกิจโลกถดถอย ตลาดมีการแข่งขันสูงทั้งด้านราคาและคุณภาพ นโยบายกีดกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ
- ๑.๓ สถาบันเกษตรกรไม่เข้มแข็ง เกษตรกรไม่มีความรู้ในการทำการเกษตรสมัยใหม่
- ๑.๔ แรงงานภาคเกษตรสูงอายุ คนรุ่นใหม่ไม่ทำการเกษตร
- ๑.๕ ราคาผลผลิตตกต่ำ / การกำหนดราคาขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง
- ๑.๖ ทำเกษตรแบบดั้งเดิม / รายย่อย
- ๑.๗ มีความเสี่ยงสูงในการทำการเกษตรที่ขึ้นกับลมฟ้าอากาศ
- ๑.๘ ความยากจน เกษตรกรมีหนี้สินสะสม
- ๑.๙ ภัยธรรมชาติ น้ำท่วม / ฝนแล้ง
- ๑.๑๐ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกร

๒. เป้าหมาย/นโยบายของ รรพ.กษ. ในฤดูกาลผลิตใหม่ ปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐

เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตและมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กษ. จึงได้วางเป้าหมายในฤดูกาลผลิตใหม่ ดังนี้

- ๒.๑ ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร ซึ่งประกอบด้วย งานสำคัญ ๔ งาน ได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต การเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย การบริหารจัดการ และการตลาด
- ๒.๒ นำเกษตรทฤษฎีใหม่ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและผลิตสินค้าเกษตร
- ๒.๓ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงจากการผลิตสินค้าเกษตรหลัก
- ๒.๔ ผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงกับความต้องการของดิน น้ำ อากาศ การตลาด โดยใช้ Agri - Map
- ๒.๕ เพิ่มคุณภาพของสินค้าด้วยการทำเกษตรปลอดภัย เกษตร GAP หรือเกษตรอินทรีย์
- ๒.๖ ใช้บทเรียนจากภัยแล้งที่ผ่านมา ปรับเปลี่ยนการทำนาปรัง เป็นการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังนาปี เช่น พืชตระกูลถั่ว ทั้งนี้ เป็นการพักและบำรุงดิน และลดความเสี่ยงอันเกิดจากภัยแล้ง อาจจะแสดงตัวอย่างของเกษตรกรผู้ได้ปรับเปลี่ยนและประสบความสำเร็จในช่วงภัยแล้งที่ผ่านมา

๓. ขยายความตามข้อ ๒ เพื่อให้เกษตรกรทราบว่า เขาจะต้องเตรียมตัวอย่างไรก่อนเข้าฤดูกาลเพาะปลูก และ กษ. ให้บริการอะไรในเรื่องนั้นๆ ตัวอย่างเช่น

๓.๑ การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร ประกอบด้วยงาน ๔ งาน

(๑) การลดค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต

- ใช้ปุ๋ยมีคุณภาพ และปริมาณเหมาะสมตามผลการวิเคราะห์ค่าดิน
- ลดการใช้สารเคมีด้วยการเฝ้าระวังสังเกตศัตรูพืช กำจัดศัตรูพืชในโอกาสแรกที่ตรวจพบ ก่อนลุกลามขยายพื้นที่ออกไป แหล่งอื่นๆ
- หาแหล่งบริการเครื่องจักรกลราคาถูก อาจจะรวมกลุ่มกัน
- หาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ
- หาแหล่งจำหน่ายปุ๋ยมีคุณภาพ/ราคาถูก
- อื่นๆ

(๒) การเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย

- ใช้เมล็ดพันธุ์ดี/หรือผลิตเมล็ดพันธุ์ดีไว้ใช้เอง
- ลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ โดยใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมใหม่
- ปรับปรุงดิน/ไถกลบตอซัง
- ลดการสูญเสียระหว่างการเก็บเกี่ยว
- ปลูกพืชผสมผสาน เพื่อเพิ่มรายได้จากสินค้าเกษตรหลัก
- อื่นๆ

(๓) การบริหารจัดการ

- รวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกร/บริหารจัดการร่วมกัน ตามแนวคิดการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่
- ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ
- เกษตรกรต้องมีการวางแผนทุกขั้นตอนการผลิต ได้แก่ แผนการใช้พื้นที่ (ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่) แผนการปรับปรุงดิน แผนการใช้น้ำ แผนการใช้เครื่องจักรกล แผนการจัดการปัจจัยการผลิต แผนการเพาะปลูก/เตรียมดิน แผนการเก็บเกี่ยว/แปรรูป แผนการขนส่ง แผนการตลาด

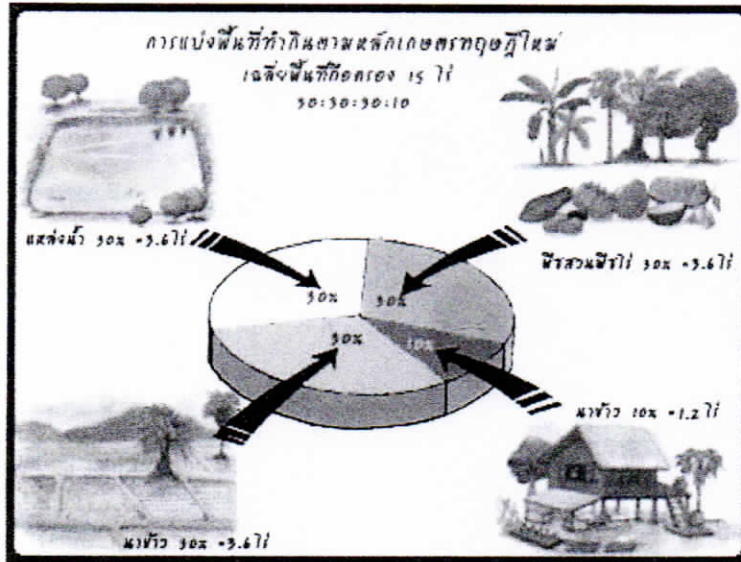
(๔) การตลาด

- เกษตรกรต้องผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด เสริมคุณภาพของสินค้า โดยทำเกษตรปลอดภัย เกษตร GAP เกษตรอินทรีย์
- รวมตัวจัดกิจกรรมการตลาดขึ้นในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน อำเภอ
- ปรึกษาสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่ให้คำแนะนำการตลาด เชื่อมโยงการตลาด

๓.๒ เกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรทฤษฎีใหม่

เป็นทฤษฎีที่ถูกคิดค้นขึ้นโดยใช้แนวคิดแห่งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารงานในการทำการเกษตรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อแก้ไขปัญหาการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรได้มีชีวิตอยู่โดยหลุดพ้นบ่วงแห่งความยากจน

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ตามอัตราส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ ซึ่งหมายถึงพื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ประมาณ ๓๐% ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่างๆ

พื้นที่ส่วนที่สอง ประมาณ ๓๐% ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้

พื้นที่ส่วนที่สาม ประมาณ ๓๐% ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย

พื้นที่ส่วนที่สี่ ประมาณ ๑๐% เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรียนอื่นๆ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็ต้องเริ่มขั้นที่สอง คือให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูป กลุ่ม หรือ สหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการในด้าน

๑. การผลิต (พันธุ์พืช เตรียมดิน ชลประทาน ฯลฯ)
๒. การตลาด (ลานตากข้าว ยุ้ง เครื่องสีข้าว การจำหน่าย)
๓. การเป็นอยู่ (กะปิ น้ำปลา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ)
๔. สวัสดิการ (สาธารณสุข เงินกู้)
๕. การศึกษา (โรงเรียนทุนการศึกษา)
๖. สังคมและศาสนา

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม เมื่อดำเนินการผ่านขั้นที่สองแล้ว เกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุน หรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคาร หรือบริษัท ห้างร้านเอกชน มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคาร หรือบริษัทเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ

- เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)
- ธนาคารหรือบริษัทเอกชนสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรและมาสีเอง)
- เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำ เพราะรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็นร้านสหกรณ์ราคาขายส่ง)
- ธนาคารหรือบริษัทเอกชน จะสามารถกระจายบุคลากร เพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

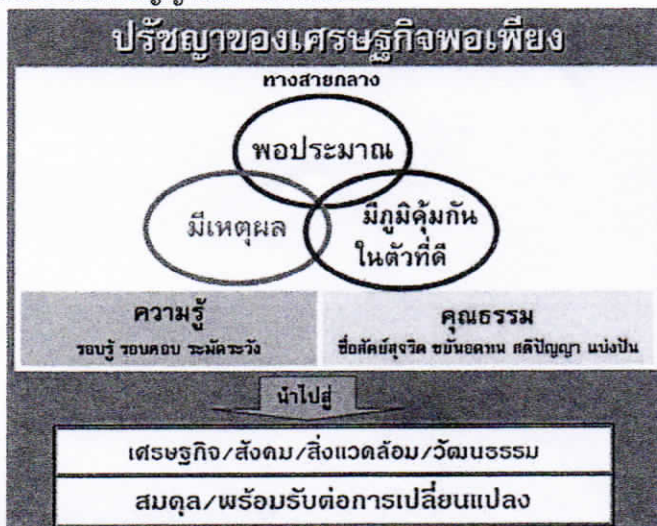
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ** **ความมีเหตุผล** รวมถึง**ความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร** ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑. **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
๒. **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
๓. **ภูมิคุ้มกัน** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี **เงื่อนไข** ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

๑. **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
๒. **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการ และแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ หรือ เกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นขั้นต่อนั้น เป็นตัวอย่างการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๓.๓ การทำเกษตรผสมผสาน นอกจากการผลิตสินค้าหลัก เช่น ข้าว แล้ว เกษตรกรควรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ ควบคู่ไปกับสินค้าหลัก โดยใช้แนวคิดตามเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อลดความเสี่ยงจากการผลิตสินค้าหลัก และเป็นการเพิ่มรายได้ของครัวเรือน ใช้เป็นอาหารรับประทานในครัวเรือน

๓.๔ Agri - Map

(๑) กษ. ได้ดำเนินการและส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว

(๒) เกษตรกรขอคำแนะนำจากเกษตรจังหวัด / พัฒนาที่ดินจังหวัดค้นหาว่าบนที่ดินของตนเองควรจะไปปลูกพืชอะไร หากปลูกพืชไม่ตรงกับความเหมาะสมของดิน ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอะไรที่เหมาะสมแทน หรือเลี้ยงสัตว์ ทำประมง การปรับเปลี่ยนอาจจะแบ่งพื้นที่บางส่วนมาทำเกษตรที่เหมาะสม เริ่มต้นที่ละน้อยก่อน โดยขอให้ของเจ้าหน้าที่ กษ. มาให้คำแนะนำในการผลิตและเชื่อมโยงการตลาด

๓.๕ การทำเกษตรปลอดภัย เกษตร GAP เกษตรอินทรีย์ เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้า เพื่อเพิ่มรายได้และแข่งขันได้

เกษตรปลอดภัย

- เกษตรปลอดภัย คือ กระบวนการผลิตที่มีการใช้ปุ๋ยในระยะเริ่มต้นเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นกล้าพ้นจากดิน (ลดการรบกวนของแมลงศัตรูพืช) จากนั้นไม่มีการใช้สารเคมี มีกระบวนการตรวจสอบสารพิษตกค้างในระบบนิเวศน์บริเวณพื้นที่เพาะปลูกโดยชีววิทยา (ตัวห้ำ ตัวเบียน)

- เกษตรปลอดภัยจากสารเคมี คือ มีการใช้ปุ๋ยและสารพิษในการเพาะปลูก แต่จะมีการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตระบบ AEC ด้วยชุดตรวจ GT ก่อนการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายให้ผู้บริโภค

การผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม หรือ Good Agriculture Practices (GAP) หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุนและขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการนี้ได้รับการกำหนดโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

เกษตรอินทรีย์ คือการทำการเกษตรด้วยหลักธรรมชาติ บนพื้นที่การเกษตรที่ไม่มีสารพิษตกค้างและหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศเพื่อส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ ในระบบนิเวศน์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สมดุลธรรมชาติโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม ใช้ปัจจัยการผลิตที่มีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบในการผลิตภายใต้มาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดภัยโดยมีต้นทุนการผลิตต่ำเพื่อคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจพอเพียง แก่มวลมนุษยชาติ และสรรพชีวิต

การปฏิบัติ เกษตรกรขอคำแนะนำจากเกษตรจังหวัด หน่วยงานของ กษ. ในพื้นที่ ตั้งแต่เริ่มต้นการผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาด

๔. การดำเนินการของ กษ. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ดังนี้

- ๔.๑ สศก. ประสานกับ พณ. เพื่อขอความร่วมมือในการลดราคาปุ๋ย สารเคมี
- ๔.๒ จัดเตรียมพันธุ์พืช พันธุ์พืชอาหารสัตว์ พันธุ์สัตว์ สัตว์น้ำ หม่อน/ไหม และแมลงเศรษฐกิจ โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๔.๓ กรมวิชาการเกษตรให้ทำความตกลงกับร้านค้า ให้จำหน่ายปุ๋ยมีคุณภาพ ราคาถูกทั่วประเทศ
- ๔.๔ ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน/บำรุงดิน โดยกรมพัฒนาที่ดิน
- ๔.๕ จัดทำปุ๋ยอินทรีย์โดยกรมพัฒนาที่ดิน
- ๔.๖ กรมชลประทานเตรียมความพร้อมน้ำชลประทาน กรมพัฒนาที่ดินขุดบ่อน้ำในไร่นา และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลขุดเจาะบ่อบาดาล
- ๔.๗ ให้บริการเครื่องจักรกล ช่างซ่อม และดูแลรักษาเครื่องจักรกล โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์
- ๔.๘ แหล่งทุน โดยการสนับสนุนสินเชื่อ เพื่อจัดหาปัจจัยการผลิต รวบรวมผลผลิต จัดหาแหล่งน้ำ
- ๔.๙ จัดการให้ความรู้แก่เกษตรกร โดยจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี และการบริการการเกษตร ศพก. ๘๘๒ แห่ง
- ๔.๑๐ เตรียมการให้บริการแนะนำ ปรีกษา เกษตรกรตลอดฤดูกาลผลิต ได้ใช้ ศพก. เป็นศูนย์กลาง

๕. ชี้แจงเกษตรกรว่าการทำเกษตรสมัยใหม่จะต้องใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ ต้นทุนต่ำ สร้างรายได้ดี ตรงกับความต้องการของตลาด ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องมีความรู้ในเรื่องต่างๆ โดยเกษตรกรไม่ต้องกังวล เพราะ กษ. มีการดำเนินการช่วยเหลือ ดังนี้

- ๕.๑ กษ. ได้เห็นความสำคัญนี้ จึงได้เป็นการฝึกให้ความรู้กับเกษตรกรในเรื่องที่จำเป็นก่อนเข้าสู่ฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรใหม่ในวันนี้
- ๕.๒ กษ. จะใช้ ศพก. ในอำเภอต่างๆ เป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ และให้บริการแก่เกษตรกรตลอดฤดูกาลผลิตสินค้า และพร้อมที่จะออกไปให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในแปลง / พื้นที่เกษตร โดยขอให้ประสานมาที่ ศพก.

๖. ชี้แจงความสำคัญของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๘๘๒ ศูนย์

- ๖.๑ องค์ประกอบ ประกอบด้วย เกษตรต้นแบบ หลักสูตร ศูนย์เรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และศูนย์เรียนรู้เครือข่าย หน่วยงานต่างๆ ของ กษ.
- ๖.๒ เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร และให้บริการความรู้และข้อมูลการเกษตรตลอดฤดูกาลผลิต
- ๖.๓ เป็นศูนย์การประสานงานระหว่างหน่วยงาน กษ. ในจังหวัด กับเกษตรกร
- ๖.๔ เป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในชุมชนในการปรับปรุง ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ ตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึง การตลาด

๗. กล่าววยพรและเปิดงาน

- ๗.๑ เน้นย้ำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมด้วยข้าราชการและพนักงานของกระทรวงฯ จะยืนเคียงคู่เกษตรกร ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเกษตรกรตลอดฤดูกาลผลิต
- ๗.๒ คติพจน์ “เกษตรกรเป็นหัวใจสำคัญของประเทศ ความมั่นคงของประเทศอยู่ที่ความมั่นคงของเกษตรกร”
- ๗.๓ กล่าววยพร และเปิดงาน